

EMANETE HIYANET VE GULÜL

<https://www.youtube.com/watch?v=sq-xfH6Tlw4>

Hazirlik Sorulari:

1. Emanet ne demektir?
2. "Siz bana altı mes'elede söz verin; ben de size cenneti tekeffül edeyim." **Soz verilmesi gereken 6 mesele nedir?**
3. **Efendimize (SAV) peygamberliginden once nicin Muhammed-ul Emin deniliyordu?**
4. **Gulul ne demektir?**

Enfal/27- Ey iman edenler! Allah'a ve Resul'e hainlik etmeyiniz ki, bile bile kendi emanetlerinize hıyanet etmiş olmayasınız.

Muminun/8- Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahidlerine riayet ederler;

HADİS

* Ebu Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdu ki: "Emanet kaybedilince kıyameti bekleyin." "Emanet nasıl kaybolur?" diye sordular. "İşler ehil olmayanlara teslim edilince" diye cevapladı."

* Yine Ebu Hüreyre (radiyallahu anh) Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'in şu sözünü rivayet etmiştir: "Sana emanet bırakanın emânetini geri ver. Sana ihânet edene ihânet etme"

* Ebu Sa'id (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Şüphesiz ki Kıyamet günü, Allah'ın en çok ehemmiyet vereceği emanet, kadın-koca arasındaki emanettir. Kadınla koca bir-biriyle içli dışlı olduktan sonra, kadının esrarını erkeğin neşretmesi, o gün en büyük ihanettir."

* Hz. Ebu Hureyre radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, yanındaki cemaate konuşurken, bir adam gelerek: "(Ey Allah'ın Resûlü!) Kıyamet ne zaman kopacak?" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm konuşmasına devam etti, sözlerini bitirdiği vakit: "Sual sâhibi nerede?" buyurdular. Adam: "İşte buradayım ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm: "Emanet zâyi edildiği vakit Kıyameti bekleyin!" buyurdular. Adam: "Emanet nasıl zâyi edilir?" diye sordu. Efendimiz: "İş, ehil olmaya tevdi edildi mi Kıyamet'i bekleyin!" buyurdular."

* Hz. Ali radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm (bir gün): "Ümmetim onbeş şeyi yapmaya başlayınca ona büyük belanın gelmesi vâcip olur!" buyurmuşlardı. (Yanıdakiler:) "Ey Allah'ın Resûlü! Bunlar nelerdir?" diye sordular. Aleyhissalâtu vesselâm saydı: -Ganimet (yani milli servet, fakir fukaraya uğramadan sadece zengin ve mevki sahibi kimseler arasında) tedavül eden bir metâ haline gelirse,

-Emanet (edilen şeyleri emânet alan kimseler, sorumlu ve yetkililer, memurlar) ganimet (malı yerini tutup, yağmalayıp nefislerine helal) kıldıkları zaman,

-Zekât (ödemeyi ibadet bilmeyip bir angarya ve) ceza telâkki ettikleri zaman.

-Kişi annesinin hukukuna riayet etmeyip, kadınına itaat ettiği;

-Babasından uzaklaşıp ahabına yaklaştığı;

-Mescidlerde (rıza-yı ilâhi gözetmeyen husûmet, alış-veriş, eğlence ve siyâsiyâta vs. müteallik) sesler yükseldiği zaman.

-Kavme, onların en alçağı (erzel) reis olduğu;

-(Devlet otoritesinin yetersizliği sebebiyle tedhiş ve zulümle insanları sindiren zorba) kişiye zararı dokunmasın diye hürmet ettiği;

-(Çeşitli adlarla imal edilen) içkiler (serbestçe) içildiği;

-İpek (haram bilinmeyip erkekler tarafından) giyildiği;

-(San'at, bale, konser gibi çeşitli adlar altında; bar, gazino, dansing ve salonlarda ve hatta televizyon ve filim gibi çeşitli vasıtalarla yaygın şekilde) şarkıcı kadınlar ve çalgı aletleri edinildiği;

-Bu ümmetin sonradan gelen nesilleri, önceden gelip geçenlere (çeşitli ithamlar ve bahanelerle) hakâret ettiği zaman artık kızıl rüzgârı, (zelzeleyi), yere batışı (hasfı) veya suret değiştirmeyi (meshi) (veya gökten taş yağmasını, (kazfi) bekleyin."

*Ebû Hüreyre radiya'llâhu anh'den: Şöyle demiştir: Nebiyy-i Muhterem salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdu ki: Münâfık'ın alâmetleri üçtür. Söz söylerken yalan söyler. Va'd ettiği vakit sözünde durmaz. Kendisine bir şey emniyet edildiği zaman hiyânet eder.

* Abdü'llâh b. Amr (i'bni'l-Âs) radiya'llâhu anhümâ'dan: Şöyle demiştir: Nebiyy-i Mükerrerem salla'llâhu aleyhi ve sellem buyurdu ki: Dört şey, her kimde bulunursa hâlis münâfık olur. Her kimde bunların bir parçası bulunursa onu bırakıncaya kadar kendisinde münâfıklıktan bir haslet kalmış olur. (Bunlar da) kendisine bir şey emniyet edildiği zaman hiyânet etmek, söz söylerken yalan söylemek, ahde ettiği ahdini tutmamak, husûmet (iddiâ ve mürâfaa) zamânında da hakdan ayrılmaktır.

EMANET

Peygamberlere ait ikinci sıfat, emanet sıfatıdır. Bu kelime Arapça olup, îman ile aynı kökten gelir. "Mü'min" inanan ve emniyet telkin eden insan demektir. Peygamberler, mü'min olarak zirve insan oldukları gibi, emin olma, emniyet telkin etmede de en baştadırlar. Kur'ân-ı Kerîm, onların bu sıfatlarına birçok âyette işaret eder. Şimdi bunlardan birkaçını arz edelim:

"Nuh kavmi de peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Nuh, onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki ben, size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin" (Şuarâ, 26/105-108).

Nuh, kavmine şöyle diyor: Hâlâ ittikâ edip sakınmayacak mısınız? Ben emniyet telkin eden, emanet sıfatı olan, hiyanete tenezzül etmeyen bir elçiyim. İşte bu âyette bir peygamberin dilinden, peygamberliğe ait bu "emanet" sıfatı dile getirilmektedir. Keza:

"Âd kavmi de peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Hûd onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim" (Şuarâ, 26/123-125). Ve:

"Semûd (kavmi) de peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Salih, onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim" (Şuarâ, 26/141-143). Keza:

"Lût kavmi de, peygamberlerini yalancılıkla itham etti. Hani kardeşleri Lût, onlara şöyle demişti: (Allah'a karşı gelmekten) sakınmaz mısınız? Bilin ki ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim" (Şuarâ, 26/160-162).

Peygamberlerin ve Peygamberimiz'in en önemli sıfatı, emanet olduğu gibi, Cibrîl-i Emîn'in de en önemli vasfı yine emanettir. Kur'ân O'nu bize şöyle anlatır: "O, kendisine uyulan, emîn bir elçidir" (Tekvir, 81/21). Evet, Cibrîl, Allah (cc)'a itaatkâr ve O'nun nezdinde ihraz ettiği vazife

itibariyle de güvenilir bir elçidir. İşte, Kur'ân da bize bu güvenilirler kaynağından gelmiştir. Allah, "Mü'min"dir. O'nun beyanı emniyet telkin eden bir beyandır. Kur'ân, Allah'ın emin dediği Cibrîl vasıtasıyla gelmiştir. Ve yine bu Kur'ân, O Emin Peygamber'e ve O'nun emniyeti ihraz etmeye namzet kudsiler topluluğu ümmetine indirilmiştir.

Kur'ân-ı Kerîm'den herkes derecesine göre mutlaka istifade etmiştir. Cibrîl de bu istifade edenler arasındadır. Birgün kendisi Allah Resûlü'ne şöyle demiştir: "Allah (cc) Kur'ân'ında benim için "Emîn" ifadesini kullanıncaya kadar akibetimden endişe içindeydim. Bu ifadeyi duyduktan sonra iliklerime kadar emniyetle doldum..."

Cahiliye O'nu "Emin" Tanıdı

Mekkeli O'na mücerred adıyla değil, ismine "el-Emin" sıfatını ekliyor ve öyle hitap ediyordu.. evet, O bu sıfatıyla meşhurdu.

Kâ'be tamir edilmiş ve Hacerü'l-Esved'in (Biz Es'ad: Mutlu Taş diyelim) tekrar eski yerine konulması büyük bir mes'ele haline gelmişti. Kabileler kılıçlarını yarıya kadar sıyırmış ve herkes bu şerefine kendine ait olmasını istiyordu. Sonunda şöyle bir karara vardılar. Kâ'be'ye ilk girenin hakemliğini kabul edeceklerdir. Herkes merakla bekliyordu.. ve tabii, Allah Resulü'nün hiçbir şeyden haberi yoktu. O'nun dostu-düşmana güven telkin eden gül yüzü görününce, oradakiler sevinçlerinden havaya zıplayıp "Emin" geliyor, dediler ve O'nun hükmüne kayıtsız şartsız razı olacaklarını söylediler...

Zira O'na güvenleri tamdı. Allah Resûlü o gün henüz peygamber olarak vazifelenirilmemişti ama, herkesin itimat edeceği bir insandı ve bir peygambere ait bütün vasıfları üzerinde taşıyordu.

Evet, fazîlet odur ki, düşmanlar dahi kabul ve tasdik etsin. İşte, -o güne göre- Efendimiz (sav)'in en azılı düşmanı Ebu Süfyan'ın, O'nun doğruluğunu tasdiki:

Allah Resulü etraftaki hükümdarlara nâmeler gönderiyordu. Bu mektuplardan birini de, Roma imparatoru Hirakl'e (Hireklius) göndermişti. Hirakl, mektubu baştan sona okudu. O sırada Şam bölgesinde bulunan Ebu Süfyan'ı çağırttı ve aralarında şu şekilde bir muhâvereye cereyan etti:

-O'na daha ziyade ittiba edenler kimlerdir, zenginler mi fakirler mi?

-Fakirler.

-Hiç O'na inananlardan dönenler oldu mu?

-Şimdiye kadar hayır.

-Artıyorlar mı, eksiliyorlar mı?

-Her geçen gün biraz daha artıp çoğalıyorlar.

-Hayatında hiç yalan söylediğini duydunuz mu?

-Hayır, O'nu hiçbirimiz yalan söylerken duymadık.

Ve işte mektubun tesirinden sonra, henüz müslümanların en amansız düşmanı olan Ebu Süfyan'dan aldığı bu cevaplarla çarpılan Hirakl, kendini tutamayarak şöyle dedi:

-Bir insanın bunca zaman, insanlara yalan söylemekten kaçınıp da Allah'a karşı yalan söylemesi düşünülemez.

Sözünün Eriydi

Kırk yaşına kadar O'nun hilâf-ı vâki bir söz söylediğini veya sözünde durmadığını bir kimse, ne görmüş ne de duymuştu. Daha sonra sahâbe olma şerefine eren bir zat diyor ki: "Cahiliye devrinde Allah Resûlü'yle bir yerde buluşmak üzere anlaşmıştık." -Yukarıda da arzettim. Cahiliye yaşadığı devrin adıdır. Yoksa O gönlü apaydın insan hiçbir zaman cahiliye devri yaşamamıştır. O hep resûllere has bir hayat çizgisi takip etmiştir. Fakat, diyor bu sahâbe: "Ben verdiğim sözü unuttum. Üç gün sonra hatırladığımda koşarak anlaştığım yere gittim.. baktım ki Allah Resûlü orada bekliyor. Bana ne kızdı ne de darıldı. Sadece: "Ey genç! Bana meşakkat verdin. Üç gündür seni burada bekliyorum" dedi.

Peygamber Efendimizde Emniyet

Efendimiz, evvela Allah'tan aldığı mesajlara karşı emîndir.. O'nun zerre kadar emanete ihaneti düşünülemez. Sonra bütün mahlûkata karşı emîndir. Herkes O'na itimat eder. Çünkü, evvela, O herkese karşı emniyetini göstermiş, emniyet ve güven telkin etmiştir.

Risalet vazifesine karşı emniyeti

Allah (cc), Resulü'nü emanete riayet eden bir insan olarak seçmiş ve O da bunun, heyecan ve helecenini bütün hayatı boyunca yaşamıştır. Öyle ki, vahiy geldiğinde, olur da bir kelime kaçırırım diye heyecanlanıyor ve daha Cibrîl bitirmeden O, söylenenleri hıfzetmek için durmadan tekrar ediyordu. Hatta bu mevzuda o kadar çok tehâlük gösteriyordu ki, birgün Kur'ân O'na şöyle diyecekti:

"(Resulüm!) onu (vahyi) çarçabuk almak için dilini kımıldatma! Şüphelenme ki onu toplamak (senin kalbine yerleştirmek) ve onu okutmak Bize aittir. O halde, Biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et. Sonra şüphelen olmasın ki, onu açıklamak da Bize aittir" (Kiyame, 75/16-19).

Kur'ân, O'na bir emanet olarak tevdi' edilmişti.. O da bu kudsî emanette emîn olamamaktan korkuyor ve tir tir titriyordu. Onun için de Allah (cc), O'nu teselli ediyor ve Resulü'nü emanette emîn kılacağı teminâtını veriyordu.

O'nun emanet düşüncesiyle alâkalı diğer bir vak'a: Bedir'de kâfirler esir alınmıştı. Allah Resulü, Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer'le istişare etti. Hz. Ebu Bekir (ra), esirleri fidye karşılığında saliverilmesi re'yini ileri sürdü. Hz. Ömer (ra) ise hepsinin kılıçtan geçirilmesinden yanaydı. Hatta o, herkesin kendi yakınına öldürmesini istemişti. Allah Resulü (sav), Hz. Ebu Bekir'in re'yine meylederek esirleri fidye karşılığında salivermişti. Şimdi gerisini hep beraber Hz. Ömer'den dinleyelim:

"Bir yere gidip dönmüştüm. Allah Resulü ve Hz. Ebu Bekir'i ağlar buldum. Evet, ikisi de başlarını yere eğmiş, hıçkırığa hıçkırığa ağlıyorlardı. Sebebini sordum; fakat her ikisinde de bana cevap verecek derman yoktu. Israr ettim: Ne olur söyleyin, ağlanacak bir şey var ise ben de sizinle beraber ağlayayım, dedim. Nihayet Allah Resulü ağlayarak biraz evvel şu âyetin nazil olduğunu söyledi. Allah (cc) bu âyette şöyle buyuruyordu:

"Yeryüzünde ağır basıp (küfrün belini kırıncaya) kadar, hiçbir peygambere esir bulundurması yaraşmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz, halbuki Allah (sizin için ebedî olan) ahireti istiyor. Allah Azîz'dir, Hâkim'dir" (Enfâl, 8/67).

Eğer, Allah Resulü'nün, herhangi bir âyeti ketmetmesi düşünülseydi, herhalde ikinci olarak gizlenmesi gereken âyet bu olurdu. Fakat Allah Resulü, vahye karşı tam bir emniyet insanıydı. Biz, her iki âyeti, ileride Efendimiz'in ismetini anlatırken tekrar ele alacak ve tafsilatıyla, o mevzu ile alâkalı yönünü de arzetye çalışacağız.

Batılı meşhur mütefekkir Bernard Shaw diyor ki: "Hz. Muhammed çeşitli yönleriyle insanın başını döndürecek üstünlükleri olan bir insandır. Bu sır insanı, tam ma'nâsıyla anlamak mümkün

değildir. Bilhassa O'nun anlaşılamayacak üstünlükte bir yanı vardır ki, o da Allah'a olan güven ve itimadadır." Shaw doğru söylüyordu..

Basralı bir genç, yaşlı babasıyla Hacc'a niyetlenir. Mekke'ye giderken yolda babası vefat eder.. eder ama adam, meshe uğramış ve şeklen sevimsiz bir mahlûka benzemiştir. Bu durum zavallı gence o kadar dokunur ki, şaşkına döner ve ne yapacağını bilemez: Şimdi, kimi çağırıp da bu cenazeyi ona gösterecek ve yardım isteyecektir! Bu dertle kıvranırken, aniden üzerine bir ağırlık çöker.. ve uyku ile uyanıklık arası bir halde iken çadır kapısının açıldığını ve güneş yüzlü birisinin içeriye girdiğini görür. Bu gökçek yüzlü zat, babasının cenazesi başında durur, eliyle onun bütün vücudunu sıvazlar, derken, elinin değdiği her yer eski haline döner ve babasının cenazesi pırl pırl nûrânî bir insan haline gelir. Genç, hayret içinde ve kendinden geçmiştir. Gelen zat, tam çadırdan çıkacağı sırada genç ileriye atılır: "Allah aşkına söyle, sen kimsin?" der. "Sen beni tanımadın mı? Ben Muhammed'im." Bunu duyan genç, sevinçten uçacak hale gelir. "Ya Resûlallah bu olanlar nedir? Niçin babamın şekli değişmişti?" Allah Resûlü: "O, devamlı içki içiyordu. Mesh olmasının sebebi buydu" der. Genç: "Teşrifinizin sebebi?" diye sorunca da, Allah Resûlü şu cevabı verir: "Çünkü senin baban, ne zaman benim adım anılsa, bana salavat getirirdi..."

İşte, bu adamın bu kadarlık irtibatı, karşılıksız kalmıyor ve Allah Resûlü, en muhtaç olduğu bir anda onu şefaate kucaklıyor. Öldüğünü haber alınca ruhâniyeti, Allah'ın izniyle hemen orada hazır oluyor.

Allah Resûlü, insanlar arasında en çok güvenilecek ve kendisine itimat edilecek bir şahsiyettir. Ümmeti de aynı itimada layık olmalıdır. Onun içindir ki, bir âyette şöyle buyrulur:

"Gerçekten Allah size, emanetleri ehil olanlara vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne kadar güzel öğütler veriyor! Şüphesiz Allah, her şeyi iştirici ve her şeyi görecüdür" (Nisâ, 4/58).

Bu âyetin nüzul sebebini Hz. Ali (ra) şöyle anlatıyor: "Mekke fethedilince Efendimiz, Ka'be'nin anahtarlarını, o gün müslüman olmamış olan Osman b. Talhâ'dan alıp, Ka'be'yi bizzat kendisi açtı. Derken, Hz. Abbas gelip anahtarları talep etti. İhtimal, istikbâlin büyük mü'mini o emanete daha layıktı. Ve aynı zamanda anahtarların ona verilmesi onun gönlünü de açacaktı. Ve öyle de oldu. Evet, bu âyet nâzil olunca Ka'be'nin anahtarları tekrar Osman b. Talhâ'ya verildi. Ve az sonra bu büyük zat müslüman oldu.190 Ancak âyetteki hüküm umumîdir. Zira, Allah Resulü, emanetin ortadan kalkmasını, kıyamet alâmeti olarak saymakta ve şöyle buyurmaktadır: "Emanet zayı olduğunda kıyameti bekleyin!" Sahâbe sorar: "Ya Resulallah! Emanet nasıl zayı olur?" Cevab verir: "İş, ehli olmayana verildiği zaman!"

Evet, emanet çok önemlidir. İş ehline vermek, bir emanettir, bu da, dünya nizamını ayakta tutacak en mühim âmillerden biridir. Emanetin zayı olması, umûmî dengenin ve nizamın ortadan kalkmasıyla aynı ma'nâyâ gelir. Böyle bir dünyanın ise, varlığı ile yokluğu müsâvidir. Başka bir hadîslerinde bu hususla alâkalı Allah Resûlü şöyle buyurur:

" Her birerleriniz râî (çoban) ve hepiniz elinizin altındakilerden sorumlusunuz: Devlet reisi bir râî elinin altındakilerden sorumludur. Her fert, ehl-ü iyâlinin râîsidir ve raiyyetinden mes'ûldür. Kadın, beyinin hanesinin râîsi ve gözetiminde olan şeylerden sorumludur. Hizmetçi efendisinin malının râîsi ve elinin altındakilerden mes'ûldür. Her birerleriniz râî ve her birerleriniz raiyyetinden sorumludur."

Emanetin bu her şey sayılan ehemmiyetindedir ki, Allah Resulü şöyle buyurur: "Emaneti olmayanın îmanı da yoktur" Elinin altında bulunan emanete riayet etmeyen ve emanetin hakkını görüp gözetmeyen kimsenin îmanı da, tam ve kâmil değildir.

Yani, bir cihetten îmanla emanet, birbirine sebep ve netice gibidirler: Emanete riayet etmeyen bir insan, kâmil mü'min sayılamayacağı gibi, kâmil mü'minlerin dışında da sağlam bir emanet

düşüncesi bulmak zordur. Evet, eğer insan kâmil bir mü'min ise o, emanette de emin olacaktır; eğer emanette emin olamıyorsa, îmanı da kâmil değil demektir.

Başka bir hadîslerinde, Allah Resulü, mü'minin tarifini yaparken şöyle buyururlar: **"Hakiki mü'min odur ki, insanlar malları ve canları hususunda ona karşı emniyet içindedirler."**

Efendimiz'in sıdkını anlatırken arz ettiğim bir hadîsi -meâl olarak- mevzumuzla alâkalı gördüğüm için tekrar etmek istiyorum. Allah Resulü meâlen şöyle buyururlar: **"Siz bana altı mes'eleden söz verin; ben de size cenneti tekeffül edeyim."**

1. **"Konuşurken dosdoğru konuşun!"** Evet, davranış ve beyânlarınız dosdoğru olsun.. ve sizler bu mevzuda âdeta birer oka benzeyin!

2. **"Va'dettiğinizi yerine getirin!"** Zaten bunun aksi münafıklık alametidir ki, yukarıda bir nebze bahsedilmişti.

3. **"Emanette emin olun!"** Bir yerde emin bilindiğinizden dolayı size birşey emanet edilmişse, sakın sizi böyle zannedeni, zannında yalancı çıkarmayın! Hatta, onların hüsn-ü zanlarını ahirette dahi yalan çıkarmamaya bakın!

4. **"İffetli olun!"** Irz ve namusunuzu koruyun; başkalarının irz ve namusunu aynen kendi namusunuz gibi muhafaza edin! (Bu bahsi ileride iffet bahsini işlerken tafsilatıyla ele alacağız).

5. **"Gözlerinizi harama karşı kapayın!"** Size ait olmayan şeylere bakmayın ve istifadesine mezun olmadığınız şeylere göz dikmeyin!

Harama bakmak, kalbi ifsad eder. Bir kudsî hadîste şöyle buyrulur:

"Harama bakmak şeytanın zehirli oklarından bir oktur. (Sizin irade yayınızdan çıkar ve kalbinize saplanır. Veya şeytana ait bu yay, sizin irade elinizdedir). Kim bana saygısından dolayı o bakışı terkederse, onun kalbine öyle bir îman salarım ki, onun zevkini bütün kalbinde hisseder."

6. **"Elinizi başkalarına zarar vermekten uzak tutun!"** Hiç kimseye ve hiçbir şekilde kötülük yapmayın!

İşte, bir bakıma emniyet insanı olmanın şartları sayılan bu maddelere riayet eden bir insan, emin olarak yaşar, ahiretini de bu şekilde emniyet ve garanti altına almış olur. Zaten bu mevzûda, Allah Resulü'ne söz verene, O da Cennet sözü vermektedir.

Ey ümit tomurcukları!

Din hakikatını yeniden yeryüzüne getirip ikame edecek sizlersiniz. Siz öyle bir kökün sürgünleri ve öyle bir ışık kaynağının hüzmelerisiniz ki, onlar, tarihin karanlık bir döneminde cihanları ışığa boğdu ve bir "şecere-i tûba" gibi dal, yaprak ve çiçekleriyle her yana yayıldılar. Ve işte o dönemde soylu milletimiz, devletlerarası görüşmelerde, her sözü emir kabul edilen hâkim bir devlet haline gelmişti. -İnşallah- içinde bulunduğumuz karanlık günleri -ki çok çabuk geçeceğine inanıyorum- atlatarak o aydınlık çağları yine sizler ihyâ edeceksiniz. Yerin altındakiler de, üstündekiler de sizden bunu beklemekte.. ve bilhassa, ruhaniyatıyla her zaman aranızda dolaşan.. bazen siz hissetmeseniz, görmeseniz de başınızı okşayıp, sırtınızı sıvazlayan Hz. Muhammed Aleyhisselâm da, o ümit dolu bakışlarıyla, her çizgisi şefkat bûsesi tebessümleriyle sizden bunu beklemektedir.

Siz, emin insanlar olarak istikametten ayrılmaz ve çevrenize hep emniyet ve itmi'nân mesajları sunabilirsiniz.. evet, bunu başardığınız zaman topyekün insanlığın kalp kapıları, ardına kadar size açılacak ve ilkler gibi siz de, o kalplerde tahtlar kuracaksınız. Unutmayın ki, bu neticeye, daha doğrusu bu zirveye ulaşabilmenin en önemli şartı da emanette emin olmaktır.

Eğer, dünya muvazenesinde yeniden denge unsuru olmak; ve dünyanın kaderiyle alâkalı kararlar alınırken gözünün içine bakılır bir millet haline gelmek istiyorsak -ki, buna mecburuz- o zaman, hakkın, adaletin, istikamet ve güvenin temsilcileri olmalıyız...

Hırsızlık, Rüşvet ve Devlet Malını Yemek (Gulûl)

Hırsızlık, rüşvet ve yolsuzluk, dinimizin çirkin gördüğü en büyük günahlardandır. İslam'da, helal alışverişe dair bazı şekil ve şartlar konmuş, bunların dışındaki yolların haram olduğu belirtilmiş ve inananlara bu yönde yer yer hem ikazlar yapılmış hem de müjdelere verilmiştir. **Âdil idareci, emin emanetçi, dürüst tüccar ayet ve hadislerde sena edilmiş, zalim, hain, aldatan kimseler ise kötülenmiş, ağır cezalarla tehdit edilmişlerdir.**

İnananların karşılıklı para ve mal mübadeleleriyle alakalı olarak umumi bir hitap şeklinde Kur'an'da şöyle buyrulmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ

“Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda meşrû olmayan yollarla yemeyin. Karşılıklı rıza ile yapılan bir ticaret yapmanız ise, elbette meşrûdur.”^[1]

Efendiler Efendisi, emin ve dürüst tüccarla alakalı olarak şu beşaret dolu beyanda bulunmuştur: *“Emin ve doğruluktan ayrılmayan ticaret ehli, (âyette sırat-ı müstakim ashâbı olarak zikredilen) peygamberler, siddîkler, şehitler ve salihlerle beraberdir.”*^[2] Adil devlet başkanı hakkında ise şu müjde verilmiştir: *“Adil devlet başkanı ve idareciler mahşer yerinde Allah'ın yüce lûtfuna ve himâyesine mazhar olacakların öncüleridir.”*^[3]

Çalıp gasp etmenin çeşitlerinden biri olan arazi ihlaliyle alakalı olarak Allah Resulü (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır:

مَنْ ظَلَمَ قَيْدَ شَيْءٍ مِنَ الْأَرْضِ طَوْقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ

“Kim bir karışık yeri haksız olarak elde ederse, o yerin yedi katı boynuna geçirilir.”^[4]

Hırsızlık yapan bir kadını affetmesi için aracılık yapmak üzere kendisine müracaat eden bir sahabiye ise Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) şu ibretlik ikazda bulunmuştur:

وَإِنَّمَا اللَّهُ لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا

“Allah'a yemin ederim ki, kızım Fatıma da çalsa, elini keserim.”^[5]

Hırsızlığın cezasıyla alakalı olarak da Kur'an'da şöyle buyrulur:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Hırsız erkek ile hırsız kadının irtikâb ettikleri suça bir karşılık ve Allah tarafından insanlara ibret verici bir ceza olmak üzere ellerini kesiniz! Allah azîz ve hâkimdir (mutlak galiptir, tam hüküm ve hikmet sahibidir.)”[6] Hanefilere göre el kesme cezası, ancak korunmuş bir yerde bulunan ve değeri en az on dirhem olan bir şeyin çalınmasından dolayı gerekir. Miktarı, bahsedilen ölçüden az olan veya korumasız bir yerde bulunan malın ya da paranın alınmasıyla el kesilmez. Şafiî ve Malikîlere göre ise bu miktar, dinarın dörtte biri, yani 3 dirhemdir. 10 dirhemle, Efendimiz zamanında iki kurbanlık koyunun alınabildiği düşünülürse, Hanefilerin belirlediği bu miktar bugün yaklaşık olarak 1000, Şafiî ve Malikîlerin tercih ettiği miktar ise 300 liradır.[7] Ayrıca hırsızlıktan dolayı el kesme cezasının verilebilmesi için, çalınan malın korunmuş bir yerde olması gerekmektedir.

Rüşvet

Rüşvet, kelime olarak yağcılık ve hedefe ulaşma manalarına gelir. İstilahta ise, bir idareciye, yetkiliye ya da hâkime, menfaat sağlayacak şekilde karar vermesi için verilen gayr-ı meşru para demektir. Diğer bir tarife göre rüşvet, bir hakkın iptali veya bir bâtılın hak kılınması için verilen şeydir.[8]

Rüşvet, hem ayetlerde hem de hadis-i şeriflerde büyük bir günah olarak zikredilmiş ve lanetlenmiştir. Yahudilerin sıfatlarından bahsedilirken onların rüşvet yedikleri ayette şöyle beyan edilmiştir:

سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَّالُونَ لِلسُّحْتِ

“Yalan dinlemeye çok meraklı, haram yemeye pek düşkündürler.” Haram, yani rüşvet yiyenler, rüşvete göre hüküm veren Yahudi hâkim ve fakihleridir.[9] Ayetteki “suht” kelimesinin bereketi giderici manası da vardır.

Rüşvet verenler, alanlar ve buna aracılık yapanlar Efendimizin beyanlarında lanetlenmiştir. Allah Resulü bir hadislerinde şu tehditkâr beyanda bulunmuştur:

لَعَنَ اللَّهُ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ وَالرَّائِيَّ

“Allah, rüşvet verene de alana da, ikisi arasında aracılık yapana da lanet etsin.”[10]

Diğer bir rivayet şöyledir. Rüşvet ya birisine zulmetmek, onun hakkını yemek için verilir veya hakkı olan fakat verilmeyen şeyi elde etmek için yahut da ortada olan bir zulmü defetmek için verilir. Birinci çeşit rüşvet haram kılınmış, lanetlenmiş, diğerleri ise bu kategoride değerlendirilmemiştir. Kişinin, gasbedilen hakkını almak için başka yol kalmadığı takdirde veya maruz kaldığı zulmü defetmek için verdiği rüşvetin haram kısma dâhil olmadığı, böyle durumlarda günahın rüşvet isteyene yazılacağı söylenmiştir.[13]

Devlet malını yemek (Gulûl)

Umumî manâsıyla gulûl, hakkı olmayan bir şeye el uzatma, ondan yararlanma, emanete hıyanet etme demektir. Daha hususî çerçevede ise, taksimat yapılmadan önce ganimet malından bir şeyler aşırma, kamu malından gizlice bir şeyler alma, devlet malında suistimalde bulunma manâlarına gelir.

Bu büyük günahla alakalı olarak Kur'an'da Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغُلَّ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

“Emanete hıyanet etmek, bir peygamberin yapacağı iş değildir. Her kim hıyanet edip de ganimetten veya kamuya ait hâsılattan bir şey aşırır, bunu da gizlerse, kıyamet gününe o vebalini aldığı şeyler, boynuna asılı olarak gelir. Sonra her kişiye kazandığı şeylerin mükâfatı veya cezası eksiksiz verilir. Ve onlar asla haksızlığa uğratılmazlar.”[14]

Âyet-i celilenin devamında

وَمَنْ يَغُلَّ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

buyruluyor. Gulûl, ganimet mallarından gizlice bir şeyler alma manâsına geldiği gibi, insanın hakkı olmadığı hâlde el uzattığı her şey gulûl kategorisine girer. Mesela insanın, iş başına geçtiği zaman bir kısım spekülasyonlarla mal edinmesi, tahsisât-ı mestureden (örtülü ödenek) kendi hesabına bir şeyler kaydırması ve bu tür haksızlıkları irtikâp ederken, bir de kılıf bularak, “Ben de burada çalışıp çabalıyorum. Ben olmasaydım bunca birikim yapılamazdı.” gibi ifadelerle gayr-i meşru fiilleri meşru gibi göstererek kendi hesabına bazı şeylerden istifade etmesi gibi hususların hepsi gulûl kategorisi içine girer. Hatta hakkı ve liyakati olmadığı hâlde milletin idaresine talip olan bir insan da milletin hukukunu gallediyor, onların hukukuna tecavüz ediyor demektir.[15]

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) sık sık ümmetini gulûlden sakındırmıştır. Ebû Hureyre (radiyallâhu anh) anlatıyor: “Bir gün Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) aramızda ayağa kalkarak gulûlü andı. Onun din nazarındaki ne kadar çirkin ve büyük bir günah olduğunu, ne kadar feci akıbetlere sebep olacağını anlattı. Sonra da şöyle buyurdu: *“Sakin sizden birinizi Kıyâmet günü, boynunda böğüren bir deveyle gelip “Yâ Resûlallâh beni kurtar!” demesin. Ben orada “Senin için bir şeye mâlik değilim; ben sana tebliğ ettim” derim...”* Allah Resulü bu ifadelerini aynen tekrarlayarak beş şeyi daha saymıştır. Bunlar sırasıyla, at, koyun, çığlık atan bir kimse, elbise ve altın-gümüştür.[16]

Başka rivâyetlerde ayakkabı bağı, iğne, iplik ve hattâ bunlardan da değersiz devlete ait şeyleri çalmanın da aynı şekilde gulûl olduğu, ganimetten böyle değersiz bir şey çalmış olarak cepheye ölen bir askerin şehitlik mertebesini kaybedeceği belirtilmiştir.

Başta Müslim'in *Sahîh*'i olmak üzere, hemen hemen bütün hadis kitaplarında rivâyet edilen şöyle bir hadise vardır: Adıyy b. Amîre el-Kindî anlatıyor: “Hz. Peygamber'in şöyle söylediğini işittim: *“Sizden kimi bir iş için tâyin ettiğimizde, o bizden bir iğneyi veya iğneden daha değersiz bir şeyi gizleyecek olsa bu bir gulûldür (hıyânettir). Kıyâmet günü onunla gelecek ve onunla rezil olacak.”* Bu sözü işiten Ensâr'dan siyah bir adam, memuriyetin helâk edici mesuliyetinden korkarak ayağa kalkıp: “Ey Allah'ın Resulü bana verdiğin memuriyeti geri al” dedi. Hz. Peygamber: “Bu da ne

demek?” diye sordu. Adam: “Senin şöyle şöyle söylediğini işittim” deyince Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) meselenin ehemmiyetini te’kîden şu cevabı verdi: “Ben aynı şeyleri şimdi bir kere daha tekrar ediyorum: “Sizden kimi bir vazîfeye tâyin edersek, az çok ne elde etti ise getirsin. Ondan kendisine tarafımızdan verileni alsın, men edilenden kaçınsın.”[17] Bir başka hadiste bu manâ şöyle te’kîd edilir: “Bir iğne, bir parça iplik de olsa ganîmet malını getirin. Kim ganîmetten bir iğne veya iplik çalacak olsa, Kıyamet günü, o kimse getirecek durumda olmadığı halde onu getirmesi istenerek devamlı azâb edilir.”[18]

Bu mevzûda Efendimiz’in (aleyhissalâtu vesselâm) bir başka tembih ve emri de şu şekildedir: “Bir iğne bir iplik de olsa ganîmet malını getirin. Zîra gulûl, Kıyâmet günü buna tevessül eden kimse için rûsvaylıktır, ateştir, yüz karasıdır.”[19] Devlet malını yemekle alakalı diğer bir rivayet de şöyledir: Muâz b. Cebel (radiyallâhu anh) anlatıyor: “Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) beni Yemen’e göndermişti. Yeni hareket etmiştim ki, arkamdan birini göndererek geri çağırdı. Yanına varınca, “Sana niye adam gönderip (geri çağırdığımı) biliyor musun?” buyurdular ve ilave ettiler: “Benim iznim olmadan hiçbir şey almayacaksın. Zîra bu gulûldür (hırsızlıktır). Kim gulûl yaparsa, aldığı şeyle kıyamet günü (Allah’ın huzuruna gelir). İşte bu (hususu tembih etmek için) seni çağırdım, artık işine gidebilirsin.”[20]

Devlet reisi ve devlet kademelerinde idareci olarak çalışan kimselerin kendilerine gelen hediyeleri almaları, harama yakın mekruh olarak görülmüştür. Hâkimin hediye alması ise icma ile haramdır. Müftülerin hediye almalarının da haram olduğu söylenmiştir.[21]

[1] Nisa Suresi, 4/29.

[2] Tirmizî, Büyû 4

[3] Buhârî, Edep 36.

[4] Buhârî, Mezâlim 13.

[5] Buhârî, Enbiyâ 54, Megâzî 53.

[6] Maide Suresi, 5/38.

[7] Cassas, Ahkâmü’l-Kur’an, 4/64-65; Hamdi Döndüren, Delilleriyle Ticaret İlmihali, s. 367.

[8] Mevsûatü’l-Fıkhiyyeti’l-Kuveytiyye, XXII, 219.

[9] Maide Suresi, 5/42, Suat Yıldırım, Kur’an-ı Hakîm ve Açıklamalı Meali.

[10] İbn Ebî Şeybe, Musannef, IV, 144.

[11] Ebu Davud, Ekdıyâ 4.

[12] İbn Mâce, Ahkâm 2.

[13] Mevsûatü’l-Fıkhiyyeti’l-Kuveytiyye, XXII, 222.

[14] Âl-i İmran Suresi, 3/161.

[15] Fethullah Gülen, Yenilenme Cehdi, s.

[16] Müslim, İmâre 24.

[17] Müslim, İmâre 30.

[18] İbrahim Canan, Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları, 7/406-408

[19] İbrahim Canan, Kütüb-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları, 7/406-408

[20] Tirmizî, Ahkâm 8.

[21] Mevsûatü’l-Fıkhiyyeti’l-Kuveytiyye, XXII, 223.

Emanete ihanet eden bir insan, emanet sahibi ile helalleşirse yükümlülüğü kalkar mı, kalkarsa burada Allah'ın hukuku çiğnenmiş olmuyor mu?

Emanet ihanet eden kimse, ihanet ettiği kimseyle helalleşmeli; ayrıca günah işlediği için Allah'a tövbe etmelidir.

Kul hakkını ancak kul affeder. Buna göre, daha dünyada iken bu hakkı telafi etmenin yolunu bulmak gerekir. Şayet bulamaz isek, ahirete kalmış olur ki, bu durum daha tehlikelidir. Şayet üzerimizde kul hakkı olan adam ölmüş ise, varislerine bu hakkı vermek gerekir.

Ancak günahlarına tövbe edip hakkını yediği kimselerle helalleşmek istediği halde onlara ulaşamıyor ya da bulamıyorsa, bu durumda onların adına hayır yapmak, sadaka vermek ve onlar için dua etmek gerekir.

Şayet hakkını eda etmek zor görünen bir adamın hakkını açıktan yemiş isek, o zaman bu adama doğrudan ödemenin yolunu bulmak ya da bir vekil vasıtasıyla ona hakkını vermeye çalışmak gerekir. Şayet hakkını yediğimiz kişi, hakkını yediğimizi bilmiyor ve ona açıktan söylemek mümkün değilse, o zaman masasına, evine veya başka bir vasıtasıyla bu parayı ona ulaştırıp, durumu da bir pusulayla bildirmek gerekir. *Ona açıktan isim vermeye de gerek yoktur.*

İnsan şerefli bir mahluktur. Onun *hürriyet, haysiyet, namus* ve *şeref* gibi manevî hukukuna yönelik bir haksızlık kadar, *canına* ve *malına* yapılan bir tecavüz de o nisbette ağır bir mesuliyeti gerektirir.

İnsan bilerek veya bilmeyerek, farkında olarak veya olmayarak birisine haksız bir davranışta bulunmuş olabilir. Hattâ onu mağdur bir duruma düşürüp bazı haklarının elinden çıkmasına sebep olacak bir muamelede de bulunabilir. Bir fert olarak kendimizi her ne kadar çekip çevirsek, hakpereset olarak kalmaya azmetsek de, birtakım hata ve kusurlara kapılmaktan tamamiyle kurtulamıyoruz.

İnsanlık hali olan böyle bir durum karşısında ne yapmalıyız? "Bir defa oldu, bir daha yapmayız, keşke yapmasaydım." diyerek, iç dünyamızda hesaplaşmamız kâfi gelir mi? Yoksa meselenin telâfisine gidip de hatamızı düzelterek helallik dileyerek pişmanlığımızı mı bildiririz?

İslâm'da esas itibarıyla bir Allah hakkı, bir de kul hakkı vardır. **Allah hakkı**, her insanın Rabbine karşı yapması gereken kulluk vazifeleridir. Bu hususta yaptığı bir kusur, günah ve eksiklikten dolayı Allah'a yalvarır, tövbe istiğfar ederek affını diler.

Fakat **kul hakkı** öyle değildir. Onun bir tek telâfisi vardır, o da haksızlığa uğrayan, hukuku zayı olan kişiyle bizzat görüşüp özür beyan etmek, helâllik dilemekle birlikte, maddi bir kaybı varsa telâfisine gitmektir.

Bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (asm) şöyle buyururlar:

"Bir kimse kardeşinin haysiyetine, yahut malına haksız olarak taarruz etmişse, iltimas olarak verilebilecek altın ve gümüşün bulunmadığı günden (kıyamet) önce helâlleşsin. Aksi halde, yaptığı haksızlık nisbetinde onun iyi amellerinden alınıp hak sahibine verilir. İyiliği yoksa, hak sahibinin günahından alınıp haksızlık eden adama verilir."1

Evet, Peygamberimizin (asm) de tavsiyesine göre, bu durumda helâlleşmekten başka çıkar yol yoktur. O kadar ki, insan şehit bile olsa, üzerinde kul hakları varsa, Allah diğer günahlarını

bağışladığı halde kul hakkını bağışlamamaktadır. Bunun için mesele, hak sahibinin gönlünü almada, rızasını kazanmada kalıyor. Siz, zarara uğramasına sebep olduğunuz kimseye gider, önce bir hata yaptığınızı itiraf ederek özür beyan eder, sizi affetmesini, hakkını helâl etmesini rica edersiniz. Maddi bir kaybı varsa, imkânınız nisbetinde onun razı olabileceği nisbette hakkını verirsiniz.

Böylece elinizden geleni yapmış olursunuz. Muhatabınız da sizi hoş karşılar, müsamaha ve anlayış gösterirse, mes'uliyetiniz kalkmış, hadis-i şerifte açıklandığı gibi, dünyada iken helâlleşerek âhiretteki hesaplaşma ve azaptan kurtulmuş olursunuz.

Bununla birlikte vicdan azabı çekiyorsanız, ayrıca tövbe isitğfar edersiniz.

"Pişmanlık tövbenin kendisidir.",

"Günahından tövbe eden hiç günah işlememiş gibi olur."2

mealindeki hadis-i şeriflerin sırrıyla Allah katında da rahata kavuşmuş olursunuz.

Bir insan tövbesinin kabul olduğunu, günahtan kurtulduğunu nasıl anlar, nasıl fark eder, bu hal nasıl bilinir?

Cevabını Peygamber Efendimizden (a.s.m.) öğrenelim:

"Bir günah işledikten sonra tövbe edip iyilik işleyen kimse, üzerine çok dar bir zırh giyinen bir adama benzer. Günahtan sonra bir iyilik yaparsa, zırhın halkalarından biri çözülür. Bir iyilik daha işlerse öbür halka da çözülür. Yapılan iyiliklerin sonunda zırh yere düşer." 3

Gerek Rabbine karşı bir günah işleyen, gerekse bir insana haksız bir davranışta bulunan bir kimse, o günah ve hatanın akabinde pişmanlık duyarak sevaplı ameller işler, Kur'ân ve imana yönelik hizmetlerini ve çalışmalarını arttırırsa günah zırhının düğmeleri teker teker çözülür, kısa zamanda o günahlardan kurtulur. Artık bundan sonra bir vicdan azabı çekmesine, huzursuz olup üzüntüye kapılmasına gerek kalmaz. Çünkü o bir kul olarak hâlis bir niyet ve ihlâsla elinden geleni yapmış sayılır.

Bu arada şu mealdeki âyet-i kerimeyi de unutmayalım:

"Ey kendi nefislerine karşı haddi aşan, günahlarla kendi nefisine kötülük eden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz. Muhakkak Allah günahları affeder. O Gafur ve Rahimdir." 4

Kaynaklar:

1. Buhari, Mezalim, 10
2. et-Tergîb ve't-Terhîb, IV/97.
3. a. g. e., IV/106.
4. Zümer, 39/53.

(bk. Mehmed PAKSU, Çağın Getirdiği Sorular, s.200-203)

"Hiçbir Peygamberin emanete hıyanet etmesi düşünülemez. Kim hıyanet ederse, kıyamet günü, hıyanet ettiği şeyle birlikte gelir." Al-i İmran, 161 ayetinin iniş sebebi nedir?

"Hiçbir peygambere ganimete ve millet malına hıyanet yaraşmaz; haksızlık kim yaparsa, kıyamet günü yaptığı ile gelir, sonra, haksızlık yapılmaksızın herkese kazanmış olduğu ödenir." (Al-i İmran, 3/161)

Uhud Savaşı'nda Hz. Peygamber (asv)'in stratejik bir noktaya yerleştirdiği okçuların bir kısmı, başlangıçta İslâm ordusunun müşrik saldırılarını püskürttüğünü görünce zaferin kazanıldığını ve herkesin aldığı ganimetin kendisinin olacağını zannederek nöbet yerini terktiler. Onların bu şekilde görev yerlerini bırakmaları savaşın Müslümanlann aleyhine dönmesine sebep oldu. Hz. Peygamber (asv)

"Bizim ganimetleri taksim etmeyip gizleyeceğimizi mi sandınız?"

buyurarak, bu konuda onların zihninde uyanan bu şüphelere îmada bulunarak, böyle bir davranışın kendisine asla yakışmayacağına işaret buyurmuştu. Bu âyetin de bu tür kuşklara cevap olmak üzere indiği rivayet edilmiştir.

Başka bir rivayete göre ise âyet Bedir Savaşı'nda elde edilen ganimetlerin taksimi sırasında, kayıp bir eşya için, münafıkların **"Herhalde Muhammed almıştır."** demeleri üzerine inmiştir.(1)

"Ganimet mallarından bir şeyi gizlice alıp zimmetine geçirmek" anlamına gelen **"gulûl"** kelimesi, genel olarak kamu malında yolsuzluk ve suistimali ifade etmektedir. Âyet, peygamberlik göreviyle kamu malına hıyanetin bağdaşmasının mümkün olmadığını, böyle bir yolsuzluğun hiçbir peygambere yakışmayacağını, dolayısıyla Hz. Peygamber (asv)'in de bundan münezzeh olduğunu vurgulamaktadır. O, insanların en doğrusu, ahlaken en üstün olanı ve Allah'tan en çok korkanıdır. Böyle bir kimsenin ganimet malını zimmetine geçirmek gibi bir haramı işlemesi veya kamu malında yolsuzluk yapması düşünülemez. Zaten tarih ve siyer kaynaklan da onun dünya malına değer vermediğine şahitlik etmektedir.

Hz. Peygamber (asv) başka yönlerden insanlara örnek olduğu gibi(2) yönetici olarak da en mükemmel örnektir. O, başta dürüstlük olmak üzere yöneticilerde bulunması gereken özellikleri taşımaktaydı. Devlet ve milletin emanetlerinin korunması hususunda son derece titizlik göstermiş, yöneticilerin zaruri ihtiyaçları dışında devlet malından bir şey almamalarını ve onu titizlikle korumalarını istemiştir.(3)

Nitekim bazı hadislerde devlet işlerinin aksamaması ve başarılı bir şekilde yürütülmesi için, görevlinin zaruri ihtiyaçlarının devlet bütçesinden karşılanması gerektiği ifade edildikten sonra, zaruri ihtiyaç olmadığı halde devlet bütçesinden haksız bir şekilde faydalanmak hıyanet sayılmış, hatta yöneticilerin hediye kabul etmeleri dahi yolsuzluk olarak nitelendirilmiştir.(4)

Hz. Peygamber (asv) birçok hadisinde, kamu malından bir şeyi zimmetine geçiren kimsenin kıyamet gününde o malı sırtlanmış olarak Allah'ın huzuruna geleceğini, bütün mahşer halkının bu manzarayı göreceğini, daha hesaba çekilmeden ve cezası verilmeden önce halkın huzurunda rezil olacağını haber vermiş, bu konuda devlet görevlilerini sürekli olarak uyarmıştır.(5)

"Sonra, herkese kazanmış olduğunun karşılığı kendileri haksızlığa uğratılmaksızın tastamam ödenir."

mealindeki cümle de, kamu malını zimmetine geçirmenin cezasız kalmayacağını ifade etmektedir.

Dipnotlar:

- 1- İbn Atıyye, 1,534; Reşîd Rızâ, IV, 215
- 2- bk. Ahzâb 33/21
- 3- Müsned, IV, 229
- 4- Müsned, V, 424
- 5- bilgi için bk. İbn Mâce, "Cihâd", 34; Taberî, IV, 158-161

(Diyabet Tefsiri, Kur'an Yolu: I/526-527.)

RİSALE...

Ey insan! Senin elinde bulunan nefis ve malın senin mülkün değil, belki sana emanettir. O emanetin mâlikî herşeye kadîr, herşeyi bilir bir Rahîm-i Kerîmdir. O senin yanındaki mülkünü senden satın almak istiyor-tâ senin için muhafaza etsin, zayi olmasın. İleride mühim bir fiyat sana verecek. Sen muvazzaf ve memur bir askersin. Onun namıyla çalış ve hesabıyla amel et. Odur ki, muhtaç olduğun şeyleri sana rızık olarak gönderiyor ve senin takatin yetmediği şeylerden seni muhafaza eder. Senin şu hayatının gayesi, neticesi, o Mâlikin esmâsına ve şuûnâtına bir mazhariyettir. Sana bir musibet geldiği vakit, de:

قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَا لِيهِ رَاجِعُونَ

Yani, "Ben Mâlikimin hizmetindeyim. Ey musibet! Eğer Onun izin ve rızasıyla geldinse, merhaba, safâ geldin. Çünkü, elbette bir vakit Ona döneceğiz ve Onun huzuruna gideceğiz ve Ona müştâkız. Madem herhalde bir zaman bizi hayatın tekâlifinden âzâd edecektir. Haydi, ey musibet, o terhis ve o âzâd etmek senin elinle olsun, razıyım. Eğer benim emanet muhafazasında ve vazifeperverliğimi tecrübe suretinde sana emir ve irade etmiş, fakat sana teslim olmaklığıma izin ve rızası olmazsa, benim takatim yettikçe, emin olmayana, Mâlikimin emanetini teslim etmem" der.

NÜKTELER

Büyük velilerden Zünün-u Basriye biri:

"Bana ismi azamî emanet edip de öğretsen," der dururmuş. Zünnun bunun ısrarına dayanamayarak bu adama, mendil içinde sarılı bir şey verir ve :

"Üç güne kadar sende kalsın emanet olarak, sonra senden alırım der.

Adam mendili alıp eve götürür ve evde merak edip dayanamayarak mendili açınca mendilden bir fare çıkar ve fare kaçır. Hemen hazrete gider ve sitemde bulunur. Zünnun da adama , ben seni imtahan etmiştim ki kaybettin. Sen bir fare emanetini elinde tutamıyorsun, nasıl olur da ismi azamî sana emanet ederim, demiş.

EMANET

Tüccarın biri ticaret için sefere çıkarken ambardaki buğdayları bir arkadaşına emanet etmiş. Emanet ettiği arkadaşı ise buğdayları satıp parasını da bir güzel yemiş. Tüccar uzun seferinden dönünce buğdayları arkadaşından istemiş. Arkadaşı:

Vallahi dostum buğdayı fareler yeyip bitirdi. İkiyüz batman buğdaydan hiçbir şey bırakmadılar demiş.

Zeki tüccar arkadaşının çocuğu evinin önünden geçerken içeri almış ve eve saklamış. Ertesi gün arkadaşını pek kederli görünce sebebini sormuş. Arkadaşı:

Hiç sorma dostum oğlumu kaybettim... demiş. Tüccar:

Ben oğlunu gördüm. Dün bir kartal havalandırıp götürdü, demiş. Arkadaşı inanmamış:

“Nasıl olur demiş, koskoca çocuğu bir kartal götürür.” Hemen tüccar bu sözü fırsat bilip:

“İkiyüz batman buğdayı yumruk kadar fare nasıl yeyip bitirdi ise senin çocuğunu da kartal öylece götürdü, demiş.

Arkadaşı çaresiz kalınca tüccara buğdayını vermek mecburiyetinde kalmış.

ALLAH'IN EMANETİ

Hz.Ümm-i Süleym, gayet temiz ahlak sahibi bir hatun idi. Çocuğu vefat ettiği zaman, sabır ve metanetle bizzat kendisi yıkadı ve kendisi kefenledi ve bir tarafa bırakıp, komşularına dönerek:

- Babasına haber vermeyin.

Hz. Ebu Talha orada bulunmamaktaydı. Aksam eve döndüğünde, çocuğu sordu, hanımı:

- Gördüğünden şimdi çok iyidir, der.

Sonra yemek yediler, oturdular, birlikte oldular. Bir müddet sonra Hz.Ümm-i Süleym, beyine gayet metanetle söyle der:

- Ebu Talha, ödünç alınmış bir şeyi geri vermek icap eder mi etmez mi?

- Söylediğin bu söz nasıl bir söz, elbette ki ödünç alınan şey geri verilmeli.

- O halde, Hak Teala da sana emanetten vermiş bulunduğu çocuğu aldı.

Ebu Talha bu sözü duyunca :

- Biz Allah için halk edilmiş bulunuyoruz ve hep onun tarafına döneceğiz, der ve şükreder.

BİR BOSTAN BEKÇİSİ

Evliyanın büyüklerinden İbrahim bin Edhem k.s. Hazretleri (ö. 162/779) anlatıyor:

Babam Horasan – Belh hükümdarlarındandı. Bir gün atına binip ava çıkmıştım. Önüme çıkan - tilki veya tavsan- bir hayvani kovalıyordum. Arkadan bir ses duydum:

- Ey İbrahim, sen bunun için yaratılmadın, bununla emrolunmadın!

Sağa-sola bakındım, fakat kimseyi göremedim. Aynı sesi daha açıktan, sonra da pek yakından yine iki kere duydum. Bu sefer durdum ve dedim ki: Bu bana Allah'tan bir uyarıdır. Vallahi bugünden sonra Rabbime isyankârlık yapmam.

Atımı sürüp babamın bir çobanına geldim. Onun çoban elbisesini aldım, kendi kıymetli elbiselerimi ona bıraktım. Dağları, ovaları asarak yürüdüm; Irak ülkesine ulaştım. Oralarda günlerce işçi olarak çalıştım. Fakat helal kaygısından hiçbir şey bana huzur vermiyordu.

Bazı olgun kişiler, safi helal kazanç için Sam ve Tarsus tarafına gitmemi tavsiye etmişlerdi. Oralara gittim. Tarsus'ta iken nice günler bostanlarda bekçilik yaptım. Bir gün bostan sahibinin arkadaşları gelmişti. Adam dedi ki:

- Ey bağ bekçisi! Git de narların en iyisinden biraz getir.

Bir miktar nar getirdim. Adam narı kesince, ekşi olduğunu gördü. O zaman dedi ki:

- Sen bunca zamandır bahçemizde bekçisin; meyve ve narlarımızdan da yiyorsun. Tatlıyı eksiden ayıramıyor musun?

- Vallahi ben meyvelerinizden bir şey yemedim, tatlısını da eksisinden ayıramam!

Adam şaşkın bir edayla bana sunu söyledi:

- Hayret bir şeysin yahu! Sen İbrahim Edhem olsan, bundan fazla olmazdın.

Ertesi gün bu haber halk arasında yayılıverdi. Meraklı insanlar, gruplar halinde bahçeye akın etti. Gelenlerin çoğaldığını görünce, ben bir yanda saklandım. İnsanlar bahçeye dolarken, aralarından sıyrılıp kaçiverdim...¹

EMANET

Zehr-ur Riyaz adlı kitapta anlatıldığına göre bir kul kıyamet günü getiririlerek ulu Allah'ın huzuruna dikilir. Ulu Allah ona "falanın emanetini geri verdin mi?" diye sorar. Kul "hayır ya Rabbi" diye cevap verir.

Bunun üzerine Allah bir meleğine emir verir, elinden tutar, onu cehenneme götürür ve cehennemin dibine düşmüş olan o emaneti adama gösterir ve onu ateşe atar. Adam cehennemin dibine ininceye kadar yetmiş yıl ateşte batmaya devam eder. Dibe inince oradaki emaneti alıp yükselmeye başlar. Cehennemin ağzına çıkınca ayağı kayar, yine batmaya başlar. Sonra yine yükselir, yine batır. Peygamberimizin (s.a.s.) şefaati sayesinde Allah'ın lütfu imdadına yetişerek emanet sahibi ona hakkını helal edinceye kadar bu iniş çıkışlar aynı şekilde devam eder.²

EMANET MERMİLER

Bir asker, kendisine sayı ile teslim edile mermileri kumandanın izin vermediği yerlere boşuna harcadığında ceza gördüğü gibi, onları düşman askerleri yerine kendi silah arkadaşlarına karşı kullandığı taktirde ise cezası kat kat ziyade olur.

İşte, bizim ömrümüzden her bir saati veya dakikası da Allah tarafından sarf edilecek saha belirtilerek verilmiş birer mermi hükmündedir. Binaenaleyh, bu emanet mermileri malayani şeylere ve İslam'ın nehyettiği sahalarda kullanmaktan kat'iyetle içtinab etmemiz icabetmektedir.

Yukarıda verilen mermi misalini genişleterek, göz dürbününe, ceset elbisesine ve insandaki sair cihazlara tatbik edebilirsiniz.³

İNSAN MİSAFİR VE EMANETÇİDİR

Abdullah Bin Mesud'dan:

-Sizler, ancak misafirsiniz. Malınızda emanettir.

Misafir durmaz gider, emanetlerde sahibine geri verilir.⁴

EMANET

...Emanet irade sahiplerine verilir. Kasaya koyduğunuz para için, "paramı kasaya emanet ettim" diyemezsiniz. Demek ki, cansız eşya emanete muhatap olamıyor. Melekler de onlardan pek farklı değil. Onların vazifelenmelerini teklif ile değil emir ile eder.

Emanetle ilgili ayet-i kerimede emanetin göklere, yere ve dağlara "teklif" değil, "arz" edildiğinden bahsedilir. Teklif edilseydi reddetmeleri düşünülmezdi. Arz etmekte bir başka mana vardır. Hani bir padişah, huzuruna çağırdığı bir askerine bir vazife arz eder. Mesela, ona "sen

¹ Hilyetü'l-Evliyâ

² Kalplerin keşfi, s:76

³ Mehmet Kırkinci "Nükteler" s:14

⁴ Mehmet Dikmen "Latifeler" s:43

katiplik yapabilir misin” diyebilir. O nefer, padişahın özür dileyerek “maalesef benim okuma yazmam yok; olsaydı emrinizi bin can ile yerine getirirdim” der.

Bu emir, “bana bir su getir” demeye benzemez. Suyu her nefer getirir ama katipliği herkes yapamaz.

Emanetle ilgili ayette de Cenab-ı Hak, göklerden, yerden ve dağdan vazife istemiş. Onlara bir emanet arz etmiştir. Bu arz edişin keyfiyetini bilemeyiz ve onların bu vazifeden içtinab etmelerini de bir isyan olarak değerlendiremeyiz. Onlara arz edilen vazife , onların kabiliyetleriyle sermayeleriyle, kuvvetleriyle yapabilecek cinsten değildir. Ama insanın yaratılış keyfiyeti, ona takılan cihazlar, verilen kabiliyetler bu vazifeyi yapmasına müsaittir. Nitekim, göklerin çekindiği bu emaneti o yüklenmiştir...⁵

MEYYİDZADE

Türk tarihinin Osmanlı asırları üzerine mühürlü olduğu vakitlerin birinde Kasımpaşa'daki Zindan arkası Kabristanında kavuklu bir mezar şahidesi var imiş. Halk buna, Meyyitzâde kabri diye isim vermiş. Fakat kimse niçin böyle denildiğini bilmezmiş. Yalnız ağızdan ağıza bir tek rivayet dolaşmış: "Burada falanca ile oğlu beraber yatmaktadır.

Bu "Meyyidzâde" kabrinin macerasını araştıran meşhur seyyahımız Evliya Çelebi, bu yer hakkında şu bilgileri vermektedir.

Osmanlı cihangirleri i'la-yı kelimetullah adına Eğri önlerinde savaşırken aralarında kırkma yaklaşmış, şakaklarında kırçılar oluşmaya başlamış bir yeniçeri de vardı. Bu yeniçerinin, savaşırken aklı sık sık İstanbul'a kayıyor ve altı aylık taze bir gelin olan hanımı ile karnındaki çocuğunu düşünmeden edemiyordu. Çünkü cihad çağrısı yapıp sefere çıkarken yeniçerinin onları emanet edecek hiç kimsesi yoktu. Bu güngörmüş asker, ferman padişahın deyip yola koyulmadan önce iki rekât sefer namazı kılmış ve dua dua Allah'a (cc) şöyle yalvarmıştı:

-ilâhi! Hâlim sana malûmdur Kalbime öyle gelir ki ben seferden dönmeden şu hatuncuk doğuracaktır. Artık çocuğum sana emanet!

Kocasını sefere çıkar çıkmaz genç kadın ağır bir şekilde hastalanmış ve bir müddet sonra da yavrusunu dünyaya getiremeden vefat etmişti.

Mahalle sakinleri bu kimsesiz kadına karşı son vazifelerini yerine getirip onu Zindan Arkası Mezarlığı'nın bir köşesine defnettiler. Fakat kadın öldüğünde karnındaki çocuk henüz sağ idi. Olmazları olduran Allah (cc), o minik yavrunun yaşamasını murad etmişti. Bebek mezara konulduktan birkaç gün sonra dünyaya geldi ve hikmet-i Hûda, annesinin vücuduna tırmanıp göğsüne yetişerek emmeye başladı.

Minik yavrunun, annesinin bu ölü memesinde süt bulması, oradan karnını doyurması ve nerede olduğunu bilmeden karanlık bir dünyada kâh uyuyarak, kâh ağlayarak hayatını devam ettirmesi akıl ölçüleriyle elbette izah edilemez. Ama Çelebi'nin araştırmalarına göre gerçek tam böyleydi. Yeniçerinin karısının ölümünden bir hafta kadar sonra Orduyu hümayun Eğri Seferi'nden döndü. Bizim Yeniçeri neferi de hasret ateşiyle soluğu hemen evinde aldıysa da nafîle, kapı duvardı. Acı hakikati öğrendiği zaman inanmadı. Durmadan;

-Olamaz! diyordu. Olamaz! Ben karımı ve çocuğumu gitmeden evvel Allah'a emanet etmişim. O benim emanetimi korurdu. Bunun olması mümkün değil!

Yeniçeri neferi karısının başına gelenlere inanmamakta ısrar edince mahallenin erkekleri ona karısının mezarını gösterdiler. O kaytan bıyıklı dağ gibi yiğit, karısının mezarını görünce henüz bir haftalık taze toprağa sarılıp hüngür hüngür ağlamaya başladı, Fakat o da ne! Toprağın altından

⁵ Nurdan Kelimeler, s:99-100

kulağına bir ses geliyordu. Bu ses, bir bebeğin masum çığlıklarından başka bir şey değildi. Adam, hemen yerinden doğrulup yanındakilere bağırdı:

-Bre adamlar, tez kazma kürek getirin; evladım aşağıda sağdır.

Şüphe ile birbirlerine bakan mahalle sakinlerinden birkaçı üzerlerinden şaşkınlığı atıp bir koşu mezarlıardan birinin kazma ve küreğini getirdiler ve hemen mezar kazıldı.

Görülen manzara akıllara ziyan idi. Erkek bir bebek, annesinin çürümeye başlayan vücuduna yapışmış, sağ memesinden süt emiyordu. Hayrete şayan olan şey, annenin vücudunun rengi ve şekli değişip çürümeye başladığı halde sağ memesinin olduğu gibi korunmuş olması idi.

Evet! Cenab-ı Hak masum yavrunun yaşamasını murad etmiş, tevekkül ehli yeniçerinin ihlaslı dualarını geri çevirmeyerek bir mucizesini daha göstermişti.

Evliya Çelebi'nin zikrettiğine göre annesinin koynundan alınan bu çocuk, büyüüp delikanlı olduğunda ulema sınıfına dahil olmuş ve Sultan Ahmed zamanına kadar itibar gören, sözü dinlenen âlim bir zât olarak yaşamıştır.

Halk onu daima Meyyitzâde (ölü kadının oğlu) diye çağırmış ve vefat ettiği zaman da yine doğduğu yere, annesinin mezarına defnedilmiştir.⁶

ALLAH'A EMANET EDİLEN İMAN

Tarih, hayattan alınmış ibret levhalarıyla dolu bir mekteptir. Bu mektepten istifade etmesini bilenler geleceğe de başarıyla hükmetmenin metodunu elde etmişler demektir.

Ali Ulvi Kurucu Bey'in, yakın geçmişin canlı şahitlerinden Endonezya eski Başbakanı Dr. Muhammed Nâsır'dan dinlediği şu hâtıra da, yakın tarihimize ışık tutan binlerce ibret levhasından sadece biri. Bu levhalardan belli bir şuur ve terkip çıkarabildiğimiz takdirde, bugünü ve yarını daha sağlıklı analiz edebilmenin yolu açılmış demektir.

1970'li yıllardan birinde, Endonezya'nın eski Başbakanlarından Dr. Muhammed Nasır Medine-i Münevvere'ye gelmişti. Kaldıkları Medine Oteli'nde kendilerini ziyaret etmiştim. Selamlaşmamızdan sonra ilk sordukları suâl şu olmuştu: "Bu sene de Türkiye'den hacı var mı?" "Var, elhamdülillah", demem üzerine: "Acaba adedi ne kadar?" diye sordular, "yüz elli bin", dedim. "Yüz elli bin mi?" diyerek ağlamaya başladılar ve derhal odasındaki serili seccadesinin üzerine secdeye kapandılar. Bu manzara karşısında hayretler içinde kaldım. Ne yapacağımı şaşırtdım. Çünkü büyük devlet adamı Üstâd, secdede ağlıyordu...

Hıçkırıklar sesini boğmuş, ne dediği anlaşılıyordu. Secdeden kalkıp da yerlerine oturduklarında kendilerine şöyle demiştim:

"Efendim, verdiğim haber zât-ı devletlerini çok heyecanlandırdı. Bugün sizi her zamankinden daha hisli buldum. Acaba bu hassasiyetinizin sebebini öğrenebilir miyim? "

Büyük insan, derin mânâlarla dolu bir "âh!" çekerek, şu şekilde cevap verdi:

"Aziz dostum! Ben Lozan Muâhdesi'ni çok iyi bilen bir diplomatım. O muahedenin hedef-i aslîsine göre Müslüman-Türk bugünleri görmeyecekti. Çünkü Türkiye'nin başını yemek için İngiliz Murahhas Hey'eti Reisi Lord Curzon'un başkanlığındaki kuzgunlar, Türkiye'nin Hıristiyan olması gerektiğini teklif ediyorlar ve Türk hey'etini, bu ağır teklifi kabule zorluyorlardı. Şayet bu teklif Müslüman-Türk milletinde şiddetli tepkilere maruz kalırsa, Türkiye'nin "lâik" bir devlet olmasını ve bunun da Rusya'dakinden daha sert bir şekilde tatbik edilmesini ısrarla teklif ediyorlardı, işte o tarihten itibaren Türkiye'deki bazı kanun, nizâmname ve ta'mîmlerde, hep bu menhus teklifdeki îmân sükasının icra ve ifâsını hedef alan te'sîrler müşâhade ediliyordu.

⁶ Hadiselerin İbretli Dili, s:18

Bütün bunlardan maksad, Müslüman-Türk'ü temsil eden Türk devletini İslâm âleminden herşeyiyle koparmak idi. Zâten hilâfetin ilgasıyla, Türkiye bu manevî güçten kendini, kendi eliyle mahrum bırakmıştı. Batılı sözde dostlarının gözüne girmek için aldığı bu kararlar maddî-manevî öyle zararlara girmişti ki, bunların cezasını sâdece Türkiye Müslümanları çekmiyor, bütün Müslümanlar da iştirak ettiriliyordu. Evet, hilâfetin ilgasıyla Türkiye, gerçek dostlarına baş olmayı reddederken, dost görünen düşmanlarına kuyruk olmaya zorlanıyordu. Lâkin düşman bu; gün olur belki kendilerine kuyruk olmasını da kabul etmezler... Lâiklik ise Batı dünyasında olduğu gibi din ve vicdan hürriyeti mânâsına değil de adetâ din aleyhtarlığı şeklinde kabul edildi.

Evet! Hilâfetin ilgasından sonra; Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Harf inkılâbı ile açılan çığır, Batı dünyasına fikren, ruhen esîr olmanın kapısını araladı. Aslında Tevhîd-i Tedrisat Kanunu ile Harf inkılâbı, doğurduğu sonuçlar itibarıyla tarihte benzerine nadiren rastlanan kültür kıyımı olmuştur.

Bilhassa Harf İnkılâbı ile milleti mazisinden, kültüründen, medeniyetinden, dilinden, dininden ve târihinden kopuk olarak yetişecek nesiller, bunca manevî değer ve servetten mahrum kalmışlardır. Elinde, tarihine âid hiçbir değer bulunmayan nesiller, mutlaka uydurma masallarla avunup duracaklardır. Bilhassa mazisi bu şekilde inkâr ve ihmâl edilen şanlı Müslüman-Türk milleti ve onun şerefli mazisi olursa...

Demek ki bununla yetişen nesiller Alpaslan'ları, Kılıçaslan'ları, Alâeddin Keykûbad'ları, Osman Gazi'leri, Orhan'ları, Murad'ları, Yıldırım'lan, Fatih'leri, Yavuz'ları, Kanunîleri, IV. Murad'lan, Abdülhamid'leri ve son yıllardaki Trablusgarb, Balkan, Çanakkale ve İstiklâl savaşlarında "Allah!" diyerek şehid olan kahraman Mehmetçikleri unutarak, tarihinden uzaklaşacak, öyle mi? Çünkü bütün bu zaferler Kur'ân harfleriyle tezyin olan Osmanlıca'yla yazılmış eserlerle nesillerden nesillere mübarek birer mîrâs olarak intikal edilegelmiştir. Bu eserlerden mahrum kalan nesiller, mutlaka ilmî ve tarihî hakikatlerden uzak (husûsen dikte ettirilerek yazdırılan) resmî tarihlerin esîri olarak yetişeceklerdir. Evet, Müslüman-Türk; Harf İnkılâbıyla iki darbeyi birden yemiş oldu. Birisi bin yıllık tarihinin yazısı değişti. Hem de değişmekle kalmayıp, öğrenilmesi ve öğretilmesi yasaklandı.

Diğeri de din ve can düşmanlarının yazısı olan Latin harfleri, yeni Türk harfleri olarak kabul edilirken, yüce Kur'ân-ı Kerim'in yazısı, cebren tedavülden kaldırıldı. Bu arada Kur'ân-ı Kerim'i okutanlar işkence görürken, öğrenenler de çeşitli cezalara çarptırıldı. Tarihe baktığımızda bir milletin topyekün kültür hayatına böylesine indirilmiş ağır darbeye, nadiren rastlanılabılır. Belki de benzeri görülemez... Bu darbe maalesef kendini bin yıl İslâm'a feda etmiş olan mücâhid Türk milletine reva görülmüştür.

Aziz dostum! Bu yara derindir. Dokundukça kanar. Müslüman-Türk'ün manen katline ferman olan Lozan Muahedesi'nin tahlîl ve tenkidini burada keserek, asıl mevzûmuza gelelim.

Siz bu sene Türkiye'den yüz elli bin hacı gelmiş deyince, Allahu Zü'lcelâl'in bu insanlar üzerindeki kahr sultasının ihtişamlı tecellîsi karşısında sevinç gözyaşlarımı tutamadım. Demek; yıllar yılı bir tek Müslümanı dahi hac farızasını îfâya gön-dermeyen Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri, yüz elli bin hacıya pasaport verecek, dövizlerini temin edecek ve onları kendisinin temin ettiği vasıtalarla hacca gönderecek ha!?. Bu ne azametli tecellî sahnesidir yâ Rabbü. Ben, Senin zâlimleri saraylarının enkazı altında boğan kahr kudretinin karşısında nasıl yerlere serilmem ve secdelere kapanmam?... Sen ne büyüsun!.. Ne ulusun!?. Ne halimsin!.. Ne latifsin, Allahım!.. Cemâlin güzel olduğu gibi Celâlin de güzeldir. Celâlin olmasa, Cemalini müşahede imkânı bulamayız. Zâlimlerin ceberûtu bize nefes aldırılmaz. Herşeyin kemâli Sende olduğu gibi, Cemâli de, Celâli de Senindir.

Türkiye'deki İslâmî gelişmeleri, kendi memleketim kadar, hatta daha fazla diyebileceğim bir dikkatle takip ediyorum. Aklımı hayrette bırakan tecellîlerden birisi de şudur: Lozan Muâhede'si'nin

üzerinden bunca yıl geçmesine rağmen devlet eliyle -Allah'a şükür- bir tek kilise yapılmamıştır. Fakat binlerle, onbinlerle cami yapılmış ve hâlâ da yapılmaya devam etmektedir. Lâkin gelin görün ki, benim memleketim olan Endonezya'da Sukarno sosyalizm sevdasıyla, memleketin iktisadiyatını mahvedip kaçtıktan sonra iktidara Suharto geldi.

Endonezya'nın sıkıntısını gören Amerika ve Batılı bazı devletler iktisadî ve içtimaî mânâda büyük yardım teklifinde bulundular, iktidardakiler bu teklifi kayıtsız-şartsız kabul ettiler. Yardımlar önceleri içtimâî-insânî şekillerde yapılmaya başladı. Meselâ köylere hastane yapıldı. Lâkin yapılan her hastanenin yanına mutlaka bir de kilise yapılması şart kılındı. Sakinleri arasında bir Hıristiyan bulunmayan köye, bu kilise şartı nedendi?.. Bu uzun mukaddimemden sonra şöyle bir netice çıkarmak isterim:

İslâm'ın düşmanlarının inkılâblardan bekledikleri şu idi: Bunca yıldır batılılaşma adına icra edilen inkılâp silindiri altında ezilen Türkiye'den hacca gelecek bir kimsenin çıkması şöyle dursun, 'Allah' diyen bile kalmayacaktı. Fakat, Allah'a hesap-sız şükürler olsun ki bu plân muvaffak olmadı. İnşâallah da olmayacaktır. Çünkü, büyük ve kahraman ecdadınız İslâm uğrunda o kadar ihlâs ve samîmiyetle kan dökmüş ve can ver-miştir ki şehîd olurken yaralı kalbini Allah'ına açarak şu yanık ifâdelerle niyaz etmiştir:

Allah'ım! Evlâd-ü ahfadımın îmânı Sana emânettir. Onların manevî varlığını Senin Cemâline tevdi ediyorum. Zîra bütün ruhumla inanmış bulunuyorum ki, Senin hıfz-u emânetine tevdi edilen bir emânet, asla zâyî olmaz... "7

EMANETE SAYGI

Ömür bir sermayedir... Bize emanet edilmiştir... Dünya bir misafirhane bizler de misafirleriz.

Sevdiğimiz fakat kaybettiğimiz dostlarımızla beraber, ebedî ve ölümsüz hayatta beraber olabilmek için, üzerimize düşen vazifelerimizi yapmamız gerekmektedir.

Sahip olduğumuz bu sermayeyi gelişigüzel harcayamayız. Çünkü bize ait değil. Gençlik elveda diyor. Hazan yaprakları gibi sararıp soluyor. İhtiyarlığa dur diyemiyor, ölümün önüne geçemiyoruz, merhameti sonsuz Rabbim, emir ve yasakları doğrultusunda, nefis ve malınızı Allah yolunda harcama karşılığında cennetimi satın alın buyuruyor. Kâinat sofrasını bizim için sayısız nimetlerle süsleyen, buna mukabil üç beş tanesini yasaklayıp haram kılmasına karşılık, rengi, tadı, güzelliği farklı sayısız konserve edilmiş nimetleriyle dünya soframızı süsleyen Allah'ın sonsuz ikramlarına karşı yirmi dört saatten bir saatinde Namaz kılarak; bir yılın 29 veya 30 gününde, üstelik de yarısında Oruç tutarak; servetin, sıhhatin, hürriyetin varsa, ömründe bir defa Hacca giderek; borcun, harcın, derdin olmama şartıyla kırkta bir Zekat vererek cenneti satın almak zor mudur?

Allah tarafından rehin alınan nefsi kurtarmak, (ebedî cenneti kazanmak, helâl dairede bütün ihtiyaçlarımızın karşılandığı şu dünyada) Allah'a itaat, emir ve yasaklarına saygı duymakla mümkün olacaktır.

Aynı geminin mensupları, yolcuları olan bizler, bilmeyerek, yanlışlıkla, cahillikle veya küfür ve inatla, üzerinde yaşadığımız şu dünya gemisini batırmak isteyenlere mukabil, onları da kurtarabilmek için; şefkatle, tatlı dil, güler yüzle, akıl, mantık ve iradelerine hitap ederek ikna yolunu seçmeliyiz; himmetimizi bu yolda harcamak mü'mine en yakışanıdır.

Engellere takılıp kalmadan, dayanıp darılmadan, geleceğin maneviyat güllerini, bülbüllerini yetiştirmek de bize düşmektedir. İnsanlık bir şeyler bekliyor... aradığını bulmak için çırpınıyor.,, za'f-ı imandan meydana gelen yaralarına reçete arıyor. İnsanlığın iftihar tablosu Hz. Muhammed'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) müjdesini verdiği ahir zamanda gelecek, insanlığı düştüğü helâket ve

⁷İbrahim Refik "Geçmişten Geleceğe Işıklar" s:64

felâketten, zillet ve sefaletten kurtaracak ümit nesli olan kutsileri ¹ bekliyor. Beklenen o şerefli neslin arasında olma şerefini, canın, cananın pahasına da olsa zannederim kaçırmak istemezsin.

Senin âlem-i İslâm'ın son karakolunun mensubu olarak- üzerine düşeni yaptığın ölçüde sancılar dinecek, yaralar sarılacak, o zaman Allah'ın inayeti sana yetiyecek, ilâhî rahmet başını okşayacaktır.

O zaman yangınlar sönecek, gözyaşları dinecek, mazlumiyet ve mağduriyet sona erecektir.

O zaman harabeler ümranlara, zulümler adalete, düşmanlıklar kardeşliğe, kin ve nefretler sevgiye, merhamete dönüşecektir.

Bir defa daha insanlık; mal, can, namus, haysiyet ve şerefiyle, huzur, güven ve emniyet ortamı içinde yaşama fırsat ve imkânı bulacaktır.⁸

ONLARA BU ET HARAMDIR

" Kocasının işi son günlerde iyice bozulmuştu. O kadar ki diğer ihtiyaçların te'mini şöyle dursun iki çocuğun karnını doyuracak bir sofraya hazırlama imkânından bile mahrum kalmıştı. Şayet beyi o gün akşama da sofraya kuracak bir şey getiremezse hareketsiz bekleyen çocukların durumu tehlikeye girecekti. Binbir endişe ve elem içinde akşamı ipe çekmeye başladı. Nihayet geç saatlerde kapıyı çalan kocası elinde bir paketle gelmiş, buruşuk etten ibaret paketi heyecanla kapıya kadın sevinçle mutfağa koşarak pişirdiği eti derhal sofraya getirip aklıktan tâkatsız düşmüş çocuklarıyla birlikte yemeye başlamışlardı. İşte o sırada komşusunun küçük çocuğu içeri girdi ve sofranın başına dikilerek yenen etten istemeye başladılar. Kadıncağız aceleyle bir kendine, bir de çocuklarına yetiştirdiği lokmalardan birini de küçüğe uzatınca kocası:

- Hayır hayır, ona verme, onlara bu et haramdır! diye ikazda bulundu. Komşu çocuğu buna üzülmüş, ağlayarak evlerinin yolunu tutmuştu. O güne kadar kimseden böyle bir karşılık görmeyen zengin çocuğu, babasına durumu anlattı ve bir lokma et vermediklerini şikâyet ederek "O etten ille de isterim" diye tutturdu. Bu defa çocuğun sesini bir türlü kesemeyen baba, elinden tutarak bitişik komşunun evine gelmeye mecbur kaldı. Onlar halen sofradaydılar.

- Çocuktur, halden anlamıyor, şunun sesini kesmemiz için bir lokma et rica edeceğim, dedi. Fakat adamın cevabı kesindi:

- Kusura bakmayın, ben bu etten size veremem. Çünkü bu bize helâl, fakat size haramdır! - Neler söylüyorsun komşu, size helâl olan şey bize nasıl haram olur? - Olur komşucuğum, olur. Fakat gel, benim bu sırrımı fâş etme, şimdiye kadar kimseye açmadığım derdimi şimdiden sonra da açmak zorunda bırakma!

- Hayır, bu sözlerinden bir şey anlamıyorum; çocuğa bir lokma et vermeyişinin mazeretinden başka bir lâf değildir bu. Mecbur kalmıştı işin içyüzünü anlatmaya. Elindeki mendiliyle gözyaşlarını silen adam titrek sesle mes'elenin içyüzünü anlatmaya başladı.

- Günlerdir şu sofraya ne bir katık, ne de bir parça ekmek getirmek saâdetinden mahrum kalmıştım. İşlerim büsbütün tersine gidiyor, yakamıza sarılan fakirlik bize aman vermiyordu. Bugün artık tahammülümüzün bittiği gündü. Çocuklar bugün de bir lokma olsun bir şey yemezlerse hayatları tehlikeye girecek, bu durumun arkasından ölüm gelecekti. İyice muztar kalmıştık. Bu yüzden yol kenarına atılmış bir koyun leşinden kestiğim bir parça eti kâğıda sararak getirdim. İşte soframızda gördüğün et o koyun leşinden koparıp getirdiğim ettir. Biz muztar kaldığımız için bu

⁸ M. Ali Şengül " Özlener İnsan" s:43

haram etten yiyebiliriz, ama sizler (Allah daha çok versin) servetinin hesabını bilmeyecek kadar zengin kimsesiniz, siz muztar kalmadığınız için böyle haram etten yemeniz de câiz olmaz. Çocuğunuza bir lokma et vermeyişimin asıl sebebi budur!.. Komşusunun bu izahından sonra başını yere eğerek utanan zengin adam, birşey söylemeden oradan çıkar ve doğruca şahsına âit sürünün çobanını bulur, ona şu emri verir: - Ben derin vicdan azâbı çekmeye başladım, büyük mes'uliyet altında olduğum inancındayım. Bizim, ölü koyunun etini sofralarında katık yapacak kadar zarurete düşen bitişik komşumuzdan haberdar olmayışımız büyük bir günahdır. Koyunların yarısını derhal işâretle... Onları şu andan itibaren komşuma hibe ediyorum, haber ver! Sonra dükkânına gelen adam oradan da bir miktar yiyecek ve giyecek alır, komşuya gönderir. Onu yokluğun acı pençesinden kurtarır.

Sadece şahsını düşünen bir zengin olmaktan Allah'a sığınarak tevbe ve istiğfarda bulunan bu zengin, bir akşam rü'yasında Resûlullah'ı görür, ondan evvelâ bir îkaz, sonra da bir müjde alır: - Servet Allah'ındır. Bâzı kulları ise tevziat memurudurlar. Allah'ın sana muhtaçlara vermek üzere emânet ettiği servete ihanet eder duruma düşmüş, komşunun koyun leşi yiyecek hale düşmesine alâkasız kalmıştın. Bereket ki en sonunda durumlarını öğrenip tam zamanında yardım yaparak onları kurtardın! Müjdeler olsun sana, Allah yardımını kabûl etti. Cehennem'e ilk girecek zenginlerden iken, bu defa Cennet'e evvel girecek servet sâhiplerinden oldun!..